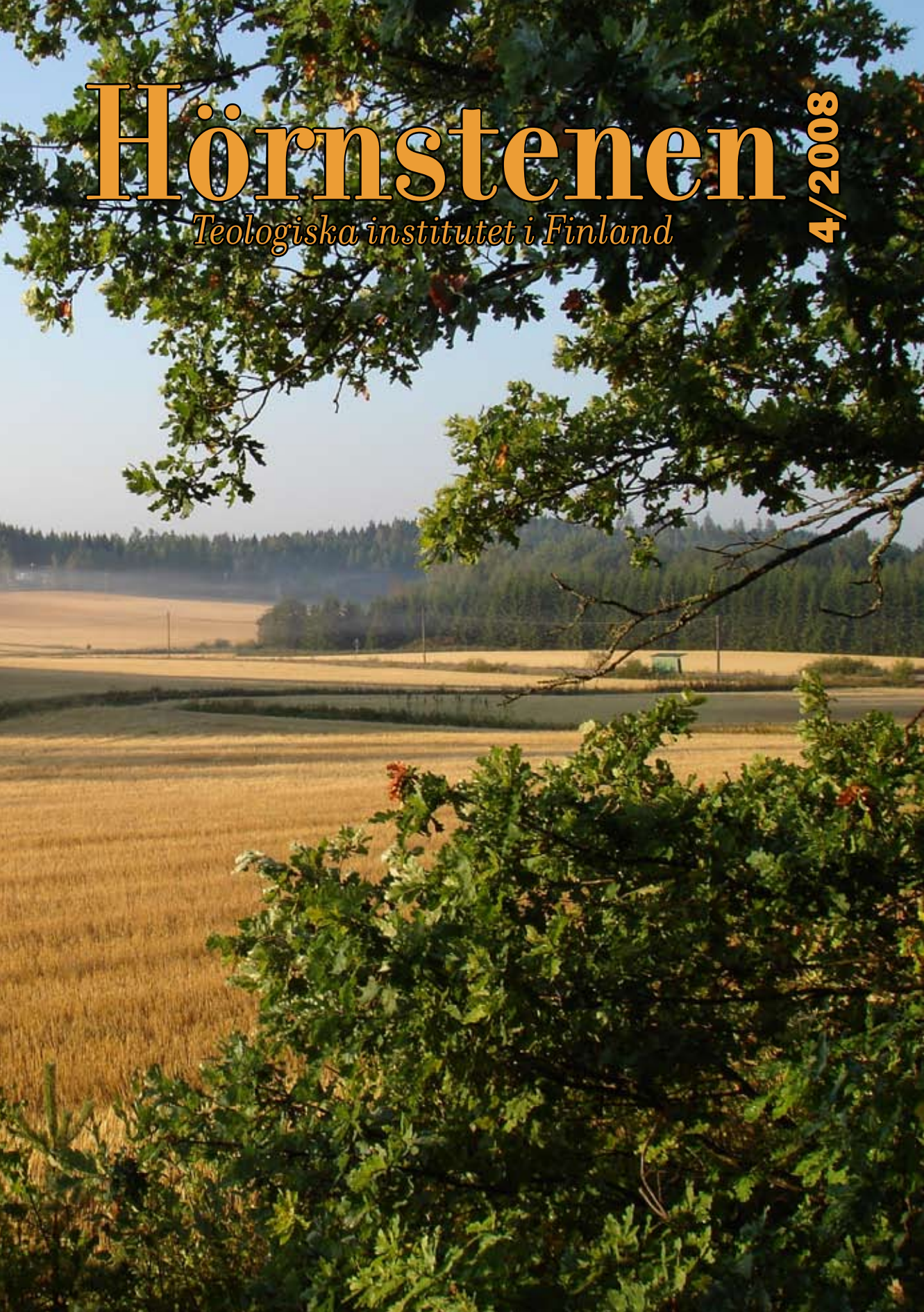

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

4/2008

LEDARE

En kyrka i kyrkan

Den senaste tiden har jag i olika sammanhang stött på uttrycket "en kyrka i kyrkan". Jag har följt de anglikanska kyrkornas diskussioner och särskilt med samtalen kring den s.k. Lambeth-konferensen. Lambeth Conference är en samling där alla anglikanska biskopar möts. Konferensen är till sitt väsen en samtalande konferens, men den anses vara en vägvisare och vägledande samling. Lambeth-konferensen kallas samman en gång vart tionde år.

I år samlades man under ärkebiskopens av Canterbury Rowan Williams' ledning, men det var drygt 300 biskopar som uteblev från konferensen. Inom de anglikanska kyrkorna diskuteras samma frågor som hos oss i Finland, dvs om kvinnliga präster och särskilt om kvinnliga biskopar, om homosexualiteten och särskilt om den som lever i samkönat parförhållande kan inneha präst- eller biskopsämbetet. Som känt har en amerikansk biskop, som tidigare varit gift och har barn, registrerat sitt parförhållande med en annan man. Många församlingar har reagerat kraftigt mot detta och bett att den biskopliga översynen över deras amerikanska stift skulle skötas av en afrikansk biskop.

Många anglikanska biskopar, präster och lekmän ville inte hörsamma inbjudan till konferensen i London utan sam-

lades i stället i juni i Jerusalem till den s.k. GAFCON-konferensen (The Global Anglican Future Conference). GAFCON-konferensens biskopar, präster och lekmän betonade att kyrkan har fått ett uppdrag, Jesu missionsbefallning, som är kyrkans egentliga raison d'être. Därför finns kyrkans Evangelisation och mission är kyrkans högsta prioriteringar. Samtidigt underströk man att kyrkan inte får acceptera ett annat evangelium (Gal. 1:6–8). Kyrkan måste tvärtom aktivt bemöda sig om att hålla fast vid det bibliska, apostoliska evangeliet. Man vill också slå vakt om att kyrkans sexualetik och äktenskapssyn är klart kristliga.

Man har sagt att det inom den anglikanska kyrkan håller på att födas *en kyrka i kyrkan*. GAFCON-konferensen behandlade den anglikanska kyrkans kris. Kyrkan godkänner ett annat evangelium och avvisar inte aktivt falsk lära (Gal. 1:6–). Kyrkan kan inte heller acceptera gemenskap med orätta biskopar och präster, som godkänner och förkunnar ett annat evangelium och som inte håller fast vid "den tro som en gång för alla meddelats åt de heliga" (Judas v. 3). Kyrkan ingriper inte aktivt mot falsk lära, utan accepterar att man inom (den anglikanska) kyrkan förkunnar ett falskt evangelium.

Även om man formellt tillhör samma kyrkofamilj, är meningsskiljaktigheterna anmärkningsvärt stora.

Enligt ärkebiskopen av York, John Sentamu är Lameth-konferensens viktigaste budskap till den anglikanska kyrkogemenskapen denna: *låt oss hålla fast vid FN:s målsättningar angående det nya millenniet.*

Även om bekämpandet av aids och andra sjukdomar är en viktig uppgift, och också en målmedveten satsning på utbildning av barn och ungdomar, klimatförändringarnas utmaningar, ekologi mm, är dock *kyrkans* uppgift att förkunna evangeliet för allt skapat.

En kyrka i kyrkan. Jag är rädd för att utvecklingen i allt högre grad går åt samma håll också hos oss. När man inom kyrkan inte håller fast vid Guds heliga Ord utan godkänner ett annat evangelium, kan man inte längre låta bli att reagera. Jag tycker att det är uppenbart att måttet börjar bli rågat för många av kyrkans aktiva medlemmar. Man kan inte acceptera välsignelse av s.k. samkönade parförhållanden. Man godkänner heller inte att vissa präster gör nästan

vad som helst utan att bry sig om vad Bibeln lär och vår kyrka har beslutat. När präster måste lämna sin tjänst även om de i tiden gick in i prästämbetet med samma syn, är svårt för många att acceptera. Kyrkans oklara budskap tänder inte. Allt tycks gå an, också att förneka centrala trossatser i kyrkan.

Så kan det inte fortsätta.

Våra anglikanske bröder och systrar betonade i Jerusalem-konferensen Gus Ords auktoritet, vikten av att avvisa villoläror och det primära i att kyrkan förkunnar evangeliet för en sekulariserad värld.

En kyrka i kyrkan betyder inte med nödvändighet att nya strukturer skapas. Kyrkan är till sitt väsen gemenskap med Kristus och andra kristna.

Till den kyrkan vill jag höra.

5.9.2008

Henrik Perret

ETT HJÄRTEVART TACK

till alla STI:s vänner för förbön, gåvor och understöd! STI är helt beroende av vännernas stöd! Vi vädjar också om fortsatt stöd! Under detta år har kostnaderna stigit ganska markant (hyror, avgifter, personalutgifter mm) men tillsvidare har inkomsterna inte ökat i motsvarande grad.

Vi hoppas att STI inte skall bli ett alternativ till det värdefulla kristna arbete som utförs av våra medlemsorganisationer och andra rörelser och församlingar. Däremot hoppas vi att vi skall kunna få vara med så att vi kan undervisa om kristuscentrerad teologi för studerande, präster och lekmän. Gud välsigne varje gåva och förbön!

Henrik Perret

Ledare för nordiska systeminstitutioner samlades under sommaren på STI

De nordiska gästernas besök på STI är en påminnelse om att det i många länder finns liknande läroinrättningar som vårt institut. De har alla en liknande historisk bakgrund och många av dem har uppkommit redan före STI grundades. Därmed har de också utgjort en förebild för vårt finländska institut.

Riktning: prästseminarium

I Sverige verkar Församlingsfakulteten i Göteborg (FFG). Den har samma verksamhetsprincip som vi. Teologiestuderande får en kompletterande undervisning med sikte på en kallelsemedveten förkunnelsegärning. Dessutom finns i Uppsala en äldre institution, den rosenianska rörelsens Johannelunds teologiska högskola (EFS), som har rätt ge blivande teologiemagistrar en utbildning som universitetet godkänner.

I Danmark finns två institutioner. Dansk Bibel-Institut i Köpenhamn fungerar också för att ge kompletterande undervisning. Men i Århus finns en församlingsfakultet, Menighedsfakultetet, som redan har en kanal för magisterstudier. I olika länder och institutioner finns det därmed varierande möjligheter att fungera som församlingsfakulteter. Av naturliga orsaker får den lutherska kyrkan i varje enskilt land avgöra möjligheterna till prästvigning för den som avslutat sina studier. I Danmark är det möjligt, i svenska FFG däremot inte.

Missionsutbildning viktig

Norge har Nordens äldsta församlingsfakultet, MF i Oslo (Menighetsfakultetet). I år fyller fakulteten hundra år. Trots att MF har grundats av väckelsekristna har den under decennier varit landets största prästutbildningsanstalt som försett norska kyrkan med det största antalet präster.

Förutom MF har Norge två missionshögskolor. Den större av dem är Missionshögskolan i Stavanger (MHS), och den mindre Fjellhaug Misjonshøgskole som gradvis har vuxit. Dessa institutioner utbildar främst missionärer, men de har också möjligheter att ge magisterutbildning.

Prästseminarium eller universitet?

I varje land har dessa institutioner som påminner om församlingsfakulteter uppkommit som en följd av ett och samma behov. De är alla grundade som en motreaktion till den alltmer radikaliserade undervisningen vid universiteten. Å ena sidan har universitetslärares teologi upplevts så sekulariserad att man inte längre har kunnat betrakta den som en representant för luthersk teologi. Å andra sidan har man förlorat tilltron till att universitetet kunde utbilda magistrar till att bli förkunnare av lag och evangelium. Unga människor måste ha en möjlighet att få en utbildning som stöder och uppmuntrar till ett arbete i Guds rike.

Under midsommarveckan samlades ledare för Nordens fria teologiska läroinrättningar i STIs utrymmen. På bilden fr. v. Kenneth Ellefsen (Fjellhaug) och Jan Ove Selstø (rektor för Fjellhaug), Børge Haahr Andersen (rektor för Dansk Bibel-Institut), Ingolf H Pedersen (rektor för Menighedsfakultetet i Århus), Torben Kjær (DBI), Johannes Hellberg (Församlingsfakulteten i Göteborg) Henrik Perret samt Rune Imberg (rektor för Församlingsfakulteten).

Denna skillnad är väsentlig också i Finland. Den kritik som framförs av sådana institut bygger inte på uppfattningen att akademisk kunskap eller tänkande och forskning skulle vara skadliga. Tvärtom är grunden den att människan inte blir frälst genom förståndstro. Församlingarna behöver inte religionsexperter utan förkun-

nare. Pastorns uppdrag är att förkunna nåden och evangelium om Kristi blod. Dem förutan förblir människorna i sina synders våld som fångar under en lagisk religiositet utan syndernas förlåtelse.

Timo Eskola

Varför grundar man nya kyrkor?

Vi lever i brytningstider. Människor skriver ut sig ur kyrkan överallt i västlandet – också i Finland. De teologiska dispyterna splittrar både församlingar och kyrkans ledning. De världsliga makthavarna kräver att kyrkan skall anpassa sig till samhällets liberala moraluppfattningar.

I Tammerfors drog sig de karismatiska ur den lutherska kyrkan och grundade en egen kyrka. Nokia Missio har åtminstone delvis organiserats som ett kyrkosamfund. Vart är vi på väg?

Kyrkan och bekännelsen

Tammerforsarnas väg är säkerligen inte lätt. Enligt min uppfattning har kärngruppen i Nokia Missio inte en färdig kyrkosyn (de talar om cellarbete), ingen ämbetsyn (endast ett s.k. karismatiskt ledarskap), ingen klar uppfattning om sakramenten (man håller inte fast vid en luthersk dop-syn) och inte någon enhetlig frälsningslära (t.ex. frågan om den fria viljan). Att skapa en gemensam bekännelse under dessa omständigheter kommer inte att vara någon lätt uppgift, om det även finns lutheraner bland Nokia Missios medlemmar.

Ändå är ett kyrkosamfunds ansvar alltid ett slags institutionsansvar. Varje kyrka måste av nödtvång författa en lärogrund. Detta kommer säkert ännu att leda till att agnarna skiljs från vetet – och jag säger detta helt utan horn och tänder. I praktiken är det dock så, att man måste välja någon uppfattning, och då kommer också eventuella meningsskiljaktigheter fram.

Vad menas med en kyrka?

Om man vill skriva ut sig ur sin nuvarande kyrka, borde man ha en uppfattning om

vad bekännelsekrifterna säger om kyrkan. Först och främst är kyrkan allmän, universell, och Kristi kropp: ”För att vi icke må mena, att kyrkan är ett yttre rike av vissa folk, utan fast hellre de över hela jorden spridda människor, vilka samtycka till evangeliet och hava samme Kristus, samme Helige Ande och samma sakrament.” (Apologin 7).

Denna enda, heliga kyrka är ”de heligas samfund” (congregatio sanctorum), i vilket evangeliet rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas,” såsom den kända satsen lyder i Augsburgska bekännelsen. Kyrkan definieras således inte utifrån sin yttre institution eller organisation. ”Dock erkänna vi, att många skrymtare och ogudaktiga människor äro blandade samman med de heliga i detta livet och att de hava del i kyrkans yttre kännetecken.” När en grupp lämnar kyrkan och grundar ett nytt samfund, är också detta endast en kyrka där ”skrymtare och ogudaktiga människor äro blandade samman med de heliga”. Något alternativ finns inte.

Av detta drag följer en paradoxal situation. När den lutherska bekännelsen gör skillnad mellan den i historien uppträdande kyrkoinstitutionen och det samfund, den gemenskap som finns i människors hjärtan, blir kyrkans lösningar relativa. En bekännelsetrogen teolog är inte enligt kyrkans egna läror kyrkoinstitutionens slav och är heller inte helt underställd kyrkans praktiska beslut – otroligt, men sant.

Räcker det med tolerans?

Kyrkans paradox löses dock ibland så att institutionen avskedar tredskande anställda – även om den inte kan påvisa att dessa har handlat mot kyrkans bekännelsekrif-

ter. Då träder bruket av makt framom teologin. I kyrkan bör Bibeln stå över allt. Trots detta är maktspelet i praktiken ibland viktigast.

Det vore bättre att stanna och uthärda varann på Augustinus' väg. Enligt honom är församlingen corpus permixtum, en brokig eller blandad församling, en gemenskap av heliga och syndiga. Det är naturligtvis en förfärlig tanke, att "Antikrist sitter i Guds tempel" – som det heter i våra bekännelseskrifter – men det är bra att någon gång fundera över varför reformatörerna, som påpekade detta, ändå hävdade att de skulle stanna i en sådan kyrka.

Timo Eskola

Evangeliet förlorar i världen mot mat, rent vatten, utbildning, och andra förutsättningar för livet, även om dessa inte skulle få utesluta varandra. I Finland, liksom också i de övriga nordiska länderna, har ett slags katastrofkristendom utvecklats, som i första hand betonar ansvaret för skapelsen och dess transformation och som anser att den hjälp som ges i anslutning till missionsarbetet är villkorlig och t.o.m står i strid med budet att älska sin nästa. De lutherska församlingarna och församlingsborna deltar allt mera i att lindra nöd och fattigdom, vilket naturligtvis är bra och nödvändigt. Men om det att man tar del i detta betraktas som ett uttryck för församlingens och dess medlemmars missionsuppdrag, har en helhetssyn på missionen lyckats utplåna skillnaden mellan Guds frälsande och uppehållande verksamhet.

*Pekka Mäkipää
Ur Iustitia 23*

Veckoslutet 22–24 augusti ordnades en kyrkhelg i Karleby kyrka med ca 800 deltagare. Medverkande talare var bl.a. Stig-Olof Fernström, Peter Kankkonen, Johan Candelin, Max-Olav Lassila, Gerd Snellman, Lilian Lindén, Bengt Djupsjöbacka, Henrik Perret m.fl. Mottot för dagarna var "Omkring ditt ord, o Jesus, oss stilla gör".

*Men se, jag säger er:
Lyft blicken och se
hur fälten har vitnat till skörd.*

Joh. 4:35

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

Adressen

Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon

09 668 9550

Fax

09 6689 5555

E-post

sti@teolinst.fi

förnamn.efternamn@teolinst.fi

Hemsida

www.teolinst.fi

Bankförbindelse

Sampo 800011-564245

Anställda

generalsekr. Henrik Perret (gsm 0500 542 542)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell (hem 09 505 1796)

Öppet

vardagar kl. 9–19

Tryckeri

Kirjapaino Hermes Oy

Pärbilder

Sinikka Ahvenainen

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och
läsesal.

Finansierat av frivilliga bidrag. Medlemsavgift
för understödande medlemmar: 35 €/år (stude-
rande 10 €, kollektiv 100 €). Bokgåvor, under-
stöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Publicerar den teologiska tidskriften *Lustitia*.
Informationsbladet *Hörnstenen (Kulmakivi)*
sänds till understödande medlemmar.

Styrelsens ordförande

verksamhetsledare Lasse Nikkarikoski

Medlemsorganisationer

Missionsföreningen Säningsmannen
Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys
(Bedjarrörelsen i Västra Finland)
Finlands ev.luth. Student- och Skolungdoms-
mission

Radiomissionsorganisationen Budbärarna

Finlands ev.luth. Folkmission

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys

Finska Bibelinstitutet

Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland